

IZARRETATIK DEIKA

Onezkero, irakurri dozue. Or goian nunbaitetik irrati taupadak ei datoz, eta izaki jakitunen batek bialtzen ete deuskuzan siñisteraiño jarri gara.

Ez da baiña orrenbestekorik. Ille one-tako Nature aldizkarian, Cambridge'ko jakitun batek azaldu dau nundik eta zetatik datozan taupadok. Ona emen, labur labur esanda, jakitun orrek diñoa-na: Taupada orreek izar baten eriotzea adierazoten dabe, izar urdin baten azke-na.

Ba dakizue. Izar beroenak, zuriak dira. Otzituten diranean, ori ta gorri agertzen jakuz. Berotasun aundiagaz, opil bat lez puztuta egoten dira; otzak eraginda barriz, igartu ta zimeldu, batu, gogortu ta txiki egiten dira, ta azkenez —eriotza aldian— urdindu. Burdin olean ikusi izan dogu orrenbeste: Suaren erdian dagoan ageak, begiratu ezin aiña-ko zuri dirdiratsua artzen dau; su ertzeruntz dagoanak, oria ta gorria; eta esku aldera daukagun zatiak, urdiña.

Urdintzen danean, izarrak, barruko molekulen aldaketeagaitik, taupada orreek sortzen ditu, irrati maillako taupada labur eta neurri batekoak, gure asmakizunen bitartez lortu doguzanen antze-koak. Alatabere, burudun norbaitek bialdu leikezala-ta, azterketa sakonak egin dira. Gauzak ondo arakatuta gero, jakitunak diño, taupada orreek izar urdin batek bialtzen dituala.

(8gn. orrialdetik)

Izar urdin ori, otzagaitik, gure lur au
baino txikiago izatera etorten bada bere,
bero aundikoa da oraindiño, eta bere in-
guruan izarbel edo planetak euki leikez.
Ori dala-ta, bururatu egin jake jakitu-
noi, ea planeta batetik bialduak ete di-
n taupadok. Baiña ori ezin izan leite-
la ikusi dabe, planetak izar baten bi-
n —lurra lez— dabiltzalako eta taupa-
k ibilkera orren aruntz-onuzkorik ez
dakarrelako.

Izar baten eriotzea dogu, ba, gizase-
neok lenengoz aztertu al izango dogun
izar eriotzea.

AIXOLA